

עבודתו כעורך־דין הגן על יותר ממאה נאשמים, שהיו צפויים לפסדין מות. הציל את כולם מהגדרום.

היודעים ביותר בין נאשמים אלה היו שני צעירים יהודים, נתן דיאפולד וריצ'רד ארד לייב, שנאשמו ברציחתו ללא סיבה של נער יהודי בן 14. דארר, שקיבל את ההגנה עליהם לאחר שהודו ברצת, עשה זאת ב־עיקר בגלל מאבקו נגד עונש המוות. הוא הצליח לשכנע את השופט־יחיד קוויבלי כי השניים פעלו מתוך דחפים חולניים, השיג ללקוחותיו מאסר עולם.

משפט מפורסם אחר, בו תפס דארר את שולחן הסניגוריה, היה משפט־הקופים. מדי נת נסטי פסקה כי בחייהם הממונים עליה ידה לא יורו את תורת האבולוציה של דארון, לפיה מוצאו של האדם מן הקוף. חברת ליברלים בעיר דייטון שכנעה את נורה התיכון ג'ון סקופוס לעמוד למשפט מבחן, השיגה את דארר כסניגור. אם כי דארר לא הצליח להביא במישורן לביטולו של החוק, היה דוקרב המלל, שניהל עם התובע, מועמד לנשיאות ארצות־הברית בראי, בו עשה לחוק את מתנגדי תורת האבולוציה, השיג את שלו. החוק בוטל מאוחר יותר, בהתבא כמעט.

אירווינג (הספן על גבי הסוס) סטון, לא היה חייב לעמוד הרבה ככתובת ספרו, שיצא לאור בשנת 1941, שלוש שנים לאחר מותו של דארר. כל מה שהיה עליו לעשות, היה לשלוח ידו אל החומר הרב, לברור את הצימוקים הטעמים ביותר. אך בים ה־שורות הצליח סטון להשיג הישג ספרותי נדיר: דארר, הלוחם ללא חת, מתגלה כגבר ביישני, המחפה על ביישנות זו בשנינות ציני וססמית. אם כי סטון פסח על ספורי האהבה הרבים, שליו את הדוגל באהבה ה־חופשית וחביבן של נשית וסיקאגו, הרי שאישיותו הענקית של אוהב החיים ה־ציני, מתערת מכל מוסרות המוסר הספרותי המקובל, הופכת למצבה חיה של לוחם ואוהב־אדם.

דארר, שידע לומר את המילה האחרונה בכל ויכוח, הותיר משהו אף לקורא ה־ישראלי. בקיקורו בארץ־ישראל, בשנת 1928, הציע לו מורה דרך ערבי לשוב על הכנרת, לראות את המקום בו הלך ישו על פני המים. כשנקב הערבי במחיר הסיור, 15 דולאר, לא יכול דארר להתאפק, מילמל: "עכשיו אני מבין מדוע העדיף ישו ללכת ברגל..."

היער השיכור

היער השיכור (סיפורי־מסע מאת ג'ר־אלד דארל, רישומים וראף תומפסון, עברית אמריקה פורת, הוצאת עם עובד, 197 עמודים) מצוי בצאקו של פראגואי ומורכב מעצים תפוחי־גזע וקצרי־צמרת, הנראים כשתנינים מועדים ומכונים בפי האינדיאנים המקומיים "מקלות שיכורים". כמו נופים אחרים, בהם עבר דארל, מתואר אף יער קריקאטורי זה, בחינניות שנונה, המאפיינת את סגנונו של הסופר הזואולוג האנגלי, שספריו הפכו ל־רבי־מכר בישראל.

מהפכה משחררת חיות. ג'ראלד דארל, אחיו של הסופר האנגלי לורנס (יוסטין) דארל, שהוא כיום בעל פירסום עולמי, קנה את שמו בהיותו בן 25. לאחר מסע־איסוף שערך בקאמרון, פירסם את הספר חברברי הסאואונה, בו תיאר, בהומור מיוחד במינו, כיצד מצא כמעט את מותו בעקיצת נחש, אסף בתגמול את אוסף החיות והוח־לים העשיר ביותר של הסאואנה האפריקאית.

היער השיכור הוא תיאור מסע־איסוף ב־פאמפה של ארגנטינה ובצאקו של פראגואי, שלא עלה יפה כקודמו. לאחר שהצליח לשים יד על אחדים מהדגמים הנדירים ביותר של חיות, ציפורים וזוחלים בערבות דרום אמריקה, ביניהם על נחש־מים באורך של כעשרה מטרים, פרצה מהפכה באסון־סיון, בירת פראגואי, ודארל ואשתו נאלצו לשלח לחופשי את אוספם היקר, להימלט במטוס משומש מאד.

במקום פריטי איסוף, הביא עימו דארל ממסע זה שורה של סיפורים ופלאים על דובת־נמלים יונקת בשם שרה, קיפוף שדי בשם קאי, שועל־פאמפה ערמומי בשם פוכסי וגורדי־בובן בשם פו. זה האחרון, בלחית שרה, קאי ופוכסי, הם הגבורים האמיתיים של ספר קריא זה, המיועד, כמו הספר ה־קלאסי פו הדוב, שהעניק את שמו לדביבון, לילדים מגיל שמונה עד שמונים.

תרגום מצבה חיה לעוק

לצר הנרדפים (ביוגרפיה מאת ארווינג סטון, עברית עדה ואריה בן־נחום, הוצאת מ. מזרחי, 340 עמודים) — ניצב קלראנס דארר, עורך־דין, הומאניסט, ולוחם על זכו־יות האדם, משך 81 שנים כמעט, כשאת רובן הוא מבלה ליד שולחן הסניגוריה, במשפטים המפורסמים ביותר שנערכו ב־ארצות־הברית, בשלושים השנים הראשונות של המאה.

המפנה המכריע בקריירה שלו חל ביום־העצמאות האמריקאי ה־118. עד אותו יום היה דארר עורך־דין מצליח ופופולארי ב־סיקאגו. כיועצה המשפטי של חברת הרכבות הצפון־מערבית, ציפתה לדארר קריירה מכניסה, שהיתה עתידה להסתיים, לדעת רבים, בסאט בואשינגטון, אם לא למעלה מזה. אולם ברביעי ליולי שנת 1894 התייצב דארר בפני מנהל החברה, פשט את גלימת עורך־הדין שלו, הגיש את התפטרותו. "לא יהיה זה הוגן", טען, "שעורך־הדין של חברת הרכבות אתייצב מול האינטרסים שה־" ואמנם, מאותו רגע, פעל דארר ב־ניגוד לאינטרסים של כל חברות המנופולין הגדולות של ארצות־הברית, הפך לעורך־הדין המוכר של איגודי הפועלים הצעירים, שנלחמו, אותו זמן, על קיומם הפיסי.

מכונות יריה מזה שביבתות. השמות פינקרטון או מקפארלנד, כמעט ואינם אומרים דים מאומה לקורא של שנות השישים. אולם, בראשית המאה, היו שמותיהם ופרצופיהם המצויירים, עוטים עשרות ומאות סיפורי בלשים וספרי־מתח. כמו פרי מייסון ואלרי קוויין, היו הם גבוריהם של מאות אלפי קוראים להוטים. אולם בניגוד למייסון וקוויין היו השניים גבורים חיים. ניגוד נוסף: אוי־ביהם של פינקרטון ומקפארלנד לא היו גנגסטרים, מבריתו סמים או אנסים. הרש־עים, בהם נלחמו השניים, היו מזכירים של איגודים מקצועיים, ופועלים שלחמו בזכויות האלהיות המקודשות של בעלי הרכוש.

כי ראשית־המאה ראתה בארצות־הברית מלחמות עקבות דמים, המלחה בשימוש ב־חומרי־נפץ וחוקים דרקוניים, בהן ניצבו מ־צד אחד פועלי תעשייה, מכרות ותחבורה, שתבעו יום עבודה של שמונה שעות ושכר שהיה לחפוק; ומצד שני בעלי המפעלים שהסתייעו בסטורים משוחדים, תובעים כל־ליים שנבחרו מאנשיהם ואנשי משטרה, ש־מומנה על ידם. במקרים קיצוניים ביותר היו הרכושנים מועיקים את הצבא הפדרלי, שהיה שם קץ לשביתות הפועלים בעזרת מכונות יריה.

דארר נזח את הקריירה המבטיחה שלו, כדי להתייצב לצידם של אלה, אותם חשב לצדוקים.

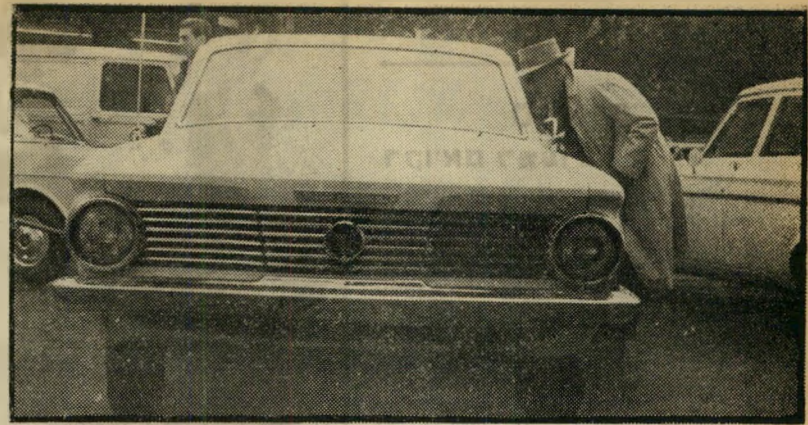
שכלי־ישר למושבעים. משפטו של יוג'ין דאבס, מזכיר האיגוד המקצועי של עובדי הרכבות, היה ראשון בין רבים, בהם חלם דארר, נגד מה שכינה כ־שלטון ה־מתועב של המעטים". בעקבות שבירת שביתתם של עובדי הרכבות בסיקאגו, נא־טר דאבס, נאשם בקשירת קשר להפלת ה־משטר החוקי. הוא עבר על אחד החוקים ה־מתועבים שהתקבלו בסאט ארצות־הברית, אותה תקופה, שאסרו למעשה קיום שבי־תות חוקיות. העונש המכסימאלי: מאסר עולם.

לאחר קרב משפטי מבריק, בו פנה דארר אל שכלם הישר של המושבעים, נסוגה התביעה, החליפה את הסעיף ב־בניון בית־דין. העונש: ששה חודשי מאסר.

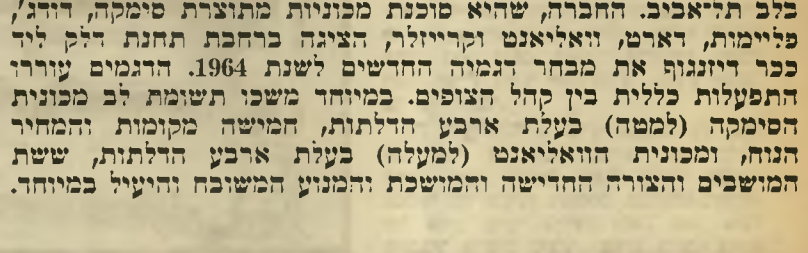
היה זה רק הראשון בקרבות המשפטיים שאסר דארר על חוקים משפילים, ושיטת מימשל משוחדת. לאחר שלושים שנות מער־כה, בה הציל לפחות תריסר עובדים של איגודים מקצועיים מהגדרום, השיגו הפוע־לים את נצחונם הראשון. החוק נגד השביתות בוטל, ותביעותיהם המינימאליות התקבלו. המשבר של שנת 1929 ועלייתו של רוזוולט לנשיאות, חוללו את השאר. כיום חוקת ה־עבודה של ארצות־הברית היא מהמתקדמות בעולם.

מאה ניצולים מגדרום. אולם דארר לא הגן על פועלים שובתים בלבד. אחת הפעולות הידועות ביותר שלו, בכוחות הפך ספרו הפשע וסובותיו לספר לימוד בבתי־הספר הגבוהים למשפט, היתה מלחמתו נגד עונש המוות. הוא לא הצליח להביא לביטול העונש בכל רחבי ארצות־הברית. אולם משך

• עונש המוות מבוטל כיום בשבע מתוך 50 מדינות ארצות־הברית.

דגמי '64' בתצוגת מכוניות רכתינין יצאה בשבת שעברה חברת מכוניות ממוצרת סימקה, דודג', פלימות, דארט, וואליאנט וקרייזלר, הציגה ברחבת תחנת דלק ליד כפר דיונונגף את מבחר הדגמים החדשים לשנת 1964. הדגמים עוררו התפעלות כללית בין קהל הצופים. במיוחד משכו תשומת לב מכונית הסימקה (למטה) בעלת ארבע הדלתות, המישה בקומות והמחיר הגוה, ומכונית הוואליאנט (למעלה) בעלת ארבע הדלתות, ששת המושבים והצורה החדשה והמושכת והמונע המשובח והיעיל במיוחד.

תשבץ העולם הזה 1365

בתור קורא ותיק ומעריך נלהב של עתונכם, אני שמח מאד לשלוח לכם תשבץ פרי עטי, בתוספת איחולי לשנה טובה שנת תפוצה והצלחה בכל מעשי ידכם. כן פותח חייק יצחק המשרת כעת בצה"ל כחייל בשרות חובה. יצחק בן 18 מוסיף ועיקר תחביביו הם חיבור תשבצים וסרטים.

9	8	7	6	5	4	3	2	1
		14		13		12	11	10
		19	18	17	16		15	
			24		23	22		21
		28		27		26		25
				32		31	30	29
			38		37		36	35
		43	42		41		40	39
				46		45	44	
		47				52	51	48
						56	55	54
								53
								59

- מ א ו ז ט י פ א ר
 ח ע ש י י ת ט ש ס נ
 14 ה ב י ר ה 10 מ
 פ ר 11 כ ל ו ע נ ר
 י י 12 מ י נ י ס ט ר
 14 ע צ י מ ר ב י מ 15
 ה נ ט ל ה ר ר מ י 17
 ע י ר ק ד מ ה כ מ י צ
 ר י 19 ב ע ל ח י
 ס י מ י 20 ר ו ד
 ד ר ו מ א מ ר י ק א י 22
 כ ל י ו ז 25 מ ל ת
 ש ל י ל ה 26 א י ש ת
 ה א פ ר ת י 27 ב י ר ת
 ש ל י ו ל י ו מ ק י ס ר
 30 ע ר ה ע צ י ר ה
 32 ע ו ר 33 ח ה
 מ י ל ל ת 34 ק י ט ו ר
 36 ר ו ח ר ע ה 37
 ת פ ק י ר א ח ר א י 38
 ה ע מ ו ד ב י ש ע ר 31
 ב י ר ת ו של א ר ה א ר ר
 42 א נ ס ר ת ב י ד י מ
 44 מ ש כ נ ל ע ל י
 ח י י מ 46 כ ל י ח ר ס
 ל י נ י ר ו ל פ ר ח י מ 48
 ד ר 50 ג ל א ב נ י מ
 51 נ י ב ו ר , ה פ ר ש י ל 53 כ ל י
 55 ג ל 57 ג ל א ב נ י מ 58 ר ר
 59 ה ת א מ י 60 מ ח י ל ה ג ד ל ה ב א ר מ ה
 מ א ו נ ד 1 א י ש ה ח ו ק ב מ ע ר ב ה פ ר ו ע
 2 א ח י ה ב ת 3 ט ס ק ט 5 ע ל י 6 ע נ ו ר
 7 ר ה ב 8 מ י ש א ד ר ו מ ק ר ו י א נ י ש ע ע ר 18
 מ ט ר ה 9 מ מ ר ח נ פ י ו 12 א ב י ו 15
 כ כ י ו ב י מ ק מ נ ה 16 מ י ש ב ע ת ה מ י נ י מ 18
 ס ר י נ ת ו של ה י ו י ו 21 מ ו ר ה 22 ב ת ו ר ה